

**Theologiae Moralis Sacramentalis Ad Instructionem
Ordinandorum & Curandorum Ex Materia De Sacramentis
In Genere Et Ordinis Eucharistiae, Poenitentiae, Ac
Matrimonii In Specie**

De Matrimonij Sacramento, & omnibus Peccatis contra VI. præceptum, ac
de Abortu

Sporer, Patritius

Salisburgi, 1711

Sectio II. Abortus foetus animati directè causatus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55333)

est communi consensu Doctorum Navarri
25. n. 26. P. Navarr. Lessius, Sanchez, Lau-
man, Lugo ll. cc. Ratio est: quia mater prægravi
eo casu utitur jure suo procurandi sibi sanitatem
& propter illam necessitatem; abortus solum
censetur permissus & non intentus vel causatus
moraliter: quemadmodum eadem ratione
sumitur medium directum ad sanitatem, tum
consequenter & præter intentionem prævisam
tum adferre expulsionem feminis, quæ nec
tenditur, nec ad sanitatem conducit. Eodem
enim quoad hoc est ratio utriusque. Sed jam
des hunc abortum nec indirecte quidem causari
posse, ob periculum futuræ tantum mortis
infamiae. Et quodnam remedium nunc adhibe-
ri poterit per se directum & efficax ad evita-
dam in futurum infamiam vel mortem ex parte
à Justitia, à marito vel parente inferendam, quod
remedio simul per accidens tantum & præter
intentionem causetur abortus? Non capio.

SECTIO II.

Abortus factus animati directe causatus

SUMMARIA.

710. Directe procurare abortu non factus animatus est
transcendere malum, & mortale homicidium.
711. An, si certo vel probabiliter mater cum fœtu prægravi
tetur, liceat ei sumere medicamentum; utique ad
714.
714. Omnis quovis modo abortum factus animatus directè
procurans, omnisque scienter cooperans, effectum
eo, incurrit ipso facto irregularitatem.

715. (Quis in ea possit dispensare?)

718. Ac etiam excommunicationem.

719. A qua tamen excusat omnis ignorantia juris, vel facti, etiam culpabilis, lata, crassa, supina, imò & affectata.

720. Quis ab ea possit absolvere?

721. Pœnæ reliquæ.

Malicia.

Sine dubio intrinsecè malum & mortale est ⁷¹⁰ directè procurare abortum fœtus animati: est enim verum homicidium, & si à parentibus fiat, parricidium, & quidem omnium gravissimum cum animæ rationalis certissimâ damnatione æternâ, quoad pœnam damni. Certissimum quoque apud omnes, id nullo unquam casu vel causâ posse licere: siue constet jam animatum esse fœtum, siue dubitetur, an defacto animatus sit: siue deindè abortus intendatur propter se, ut finem, siue solum intendatur ut medium propter alium finem v. g. ad conservandam vitam matris, vitandam infamiam, &c. dummodò media adhibita per se tendant ad causandum abortum, neque aliter conducant ad vitam matris conservandam, nisi quatenus causant abortum. Ratio clara est: quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona: atqui directè occidere hominem innocentem, intrinsece malum, & nullo unquam casu licitum est: est autem fœtus animatus verus homo & innocens maxime: ergo &c. De abortu directè procurato loquimur. Quoad indirectam verò ejusmodi abortus procuracionem ita distinguendum est.

711 Quòd si certò vel probabili Medicorum
 iudicio, mater simul cum foetu ante partum mor-
 tura sit, sumpto autem pharmaco spes sit, saltem
 matrem servari posse, fas erit adhibere medicamen-
 tum se directà & efficacia ad sanitatem matris & ve-
 næ sectionem, pharmacum purgativum &c. et
 si per accidens contingat inde foetum emere &
 abortiri, aliàs enim periret mater cum foetu, per
 medicinam verò forte liberabitur uterque. Com-
 munis DD. Sanchez l. 9. de Natrimon. d. 2.
 Layman. l. 3. tract. 3. p. 2. c. 4. n. 4. Lugodis. l. 1.
 de iust. sect. 1. Dianap. 7. tract. 5. resol. 3. s. 1.
 est; quia innocentem per accidens & præter in-
 tentionem, in casu urgentis necessitatis occide-
 re à ratione alienum non est; sic enim in bello
 iusto licitè exploduntur tormenta contra civi-
 tem, munitionem, navim hostilem, etsi per acci-
 dens aliqui ibi innocentes occidendi sint: sic in-
 vasus ab injusto agreste vitæ suæ, licitè fugat
 eques per semitam angustam (adhibita mor-
 tali possibilis cautela) etsi infans vel alius homo
 fortè ibi jacens, conculcandus sit: & proprius
 propositum; mulier prægnans invasa à terro-
 latrone sine dubio licitè potest, imò præcepto
 naturali debet fugâ vel fortè etiam pugna vitam
 suam certo interitui expositam liberare, quamvis
 cum probabili vel evidendi foetus periculo: ut
 qui in proposito nostro occisio vel abortio fo-
 tus maximè est per accidens & præter inten-
 tionem; cum enim foetus pendeat à vita & salute
 matris, atque rarissimè contingat foetum vivum

progigni post matris mortem, hinc medicamentum directè adhibitum ad procurandam sanitatem matris, ex natura rei secundariò etiam tendit ad salutem fœtus, & per accidens solum illi nocet.

At, quid si medicamentum adhibendum æ-712
què efficaciter tendat ad sanitatem matris, & interitum fœtus alioquin desperati: poteritne adhuc licitè adhiberi, applicari à Medico, assumi à matre? Quidquid negent *Corduba, Vega, Manuel, Lud. Lopez*, eò quòd hoc videatur esse directè procurare abortum, & occidere fœtum; Vera est sententia affirmativa. Sanchez *cit. n. 18.* Diana *res. l. 6. alti apud ipsos.* Ratio est; alii quia mater utitur jure suo, potius enim jus habet mater ad conservandam vitam suam, quàm habeat fœtus, cum hic à matre dependeat, non econtrà: ergò si medicina æqualiter tendat ad salutem matris & necem fœtus, eo etiam maximè, quòd pereunte matre propè miraculum sit, si fœtus incolumis evadat. Insuper meritò concedit Sanchez *ibid. n. 19.* id etiam licitum esse, quando medicamentum esset dubium, mortemne, an auxilium esset allaturum; nam ex una parte dubii periculum damni perexiguum est. nimirum aliquantulæ accelerationis mortis: supponimus enim alioquin salutem & matris & fœtus esse desperatam: ex altera autem parte dubii spei lucri est maxima, nimirum salus matris, & fortè etiam fœtus, quæ videbatur desperata. Sic enim si mors certa immineat ab incendio v.

g. grassante, vel fera, licet te ex alto precipit
cum dubio periculo mortis. Addit de
Sanchez *ibid* Medicum eo casu teneri medicu
mentum illud dubium adhibere; tenetur aut
minus malum aegroti eligere: minus autem
lum est dubia mors spem aliquam vite habens
cum solo aliqualis anticipationis periculo, quam
mors omnino certa.

713 Contra verò, si spes probabilissima à Medico
concepta sit, in raro licet, non tamen rarissime
casu, ut matre cum vitæ suæ periculo ab iis me
dicamentis abstinente, aut etiâ mortuâ, foetus
lucem prodire & baptizari possit: è diverso autem
bitis medicamentis, etsi fortè matre serva
(quando enim certa salus Medicis?) proles
ne Baptismo peritura sit, omnino ex charitate
obligabitur mater ab ejusmodi medicinis abstinere
cum periculo vitæ suæ in gratiam proles
Sanchez. Layman. Lugo II. cc. alii apud D. Thomam
resol. 37. & part. 2. tr. 5. resol. 11. Ratio est quia
lex & ordo charitatis postulat, ut vita spiritalis
animati foetus in extremâ necessitate aeternae
damnationis, quoad poenam damni, præferatur
vitæ corporali matris. At, quid si & ipsa mater
eo casu sciret vel probabiliter timeret, se esse
statu peccati mortalis, & damnationis periculo
Et hoc non ex usari ipsam à procurandâ salute
spiritali proles, sed potius ad eum finem ob
gari ad procurandum sibi statum gratiæ per con
tritionem vel Sacramentum, meritò censet. Lugo
de cit. n. 133. Et nimium metaphysicè quidem
requiritur

requirunt, ut mater tunc certa sit, & de salute propria, & de salute fœtus baptizandi. Sic enim vanum & metaphysicum evaderet præceptum illud, quo tenemur animas nostras ponere pro salute spiritali proximi: quotusquisque enim certus erit de propria & proximi salute æternâ? Excipe tamen rarissimum casum, quo mater eo articulô copiâ Confessarii destituta, & contritionis eliciendæ ignara reverà versaretur in certo periculo damnationis æternæ: tunc enim eam non obligari ad abstinendum ab illis medicinis propter salutem spiritualem fœtus, rectè cum aliis docent *Layman & Diana ll. cc.* Quia non tenetur vitam spiritualem propriam prodigere propter vitam spiritualem alterius: & in pari necessitate benè ordinata charitas incipit à seipsâ. Relicto deinceps abortu indirectè tantum procurato, de abortus directè & malitiosè causati pœnis horribilibus videamus.

Irregularitas.

OMnis quocunque modo vel medio fœtus animati abortum procurans directè, omnisque ad id scienter, jussu, consilio, auxilio quomodolibet cooperans, effectu secuto, ipso facto incurrit irregularitatem ex delicto homicidii voluntarii à solo Pontifice per se dispensabilem, tum ipso Jure Communi, tum Constitutione Sixtinâ quoad hoc nihil immutatâ per Gregorium XIV. ut apud omnes in confesso est. Dico tamen: *Effectu secuto.* Nam quibuscunque

que mediis adhibitis attentatus sit abortus
animati, si reipsa non sequatur, sed partus
exiit in lucem, non incurritur irregularitas: nec
pœna in Jure decreta ipso facto incurrenda
incurritur, nisi propter delictum consumma-
tum, & non attentatum tantum: idque manet
verum est de irregularitate, quæ, ipso Jure
ente, non incurritur, nisi in casibus Jure ex-
pressis, *c. ls qui. de sent. Excomm. in 6.* Excom-
municatur autem homicidium consummatum tam-
nullibi attentatum solum, neque in ipsa sæpe
morata Sixti V. rigidâ Constitutione. Adde
super non incurri hanc irregularitatem, nisi
stet fœtum jam fuisse animatum, & proinde
verè homicidium patratum, ut seorsim dic-
sect. ult.

718 Cum igitur Gregorius XIV. Bullam Sixti
quoad reliqua omnia, præter expressa in
Bulla (in qua quoad irregularitatem nihil mo-
deravit) in suo robore permanere voluerit, po-
tenter est, Episcopum non posse regulariter
dispensare in hac irregularitate ex abortu pro-
curato etiam occulto; præterquam quod Con-
cilium Tridentinum *sess. 24. c. 6. de Reform.*
amplissima facultate concessa Episcopis dispen-
sandi in omni irregularitate proveniente ex
licto occulto: expressè excipiat eam, quæ pro-
venit ex homicidio voluntario, utique etiam
occulto: nam particula exclusiva separat, quæ
sunt ejusdem generis: secluso tamen alio spe-
ciali Privilegio. Possunt tamen vi Privilegio-
rum

rum in ea irregularitate ex abortu dispensare
Prælati majores Regularium cum suis subditis
tantum, idque aliis committere, ut pluribus
allegatis tenet *Diana cit. p. 7. tr. 5. resol. 22. &*
Portellus noster V. abortus num. 10. Nam hoc
Privilegium nullibi revocatum est à Concilio
Tridentino. Nec jam obstat Constitutio Sixti
V. Nam plures Successores Pontifices Privile-
gia Minorum Concilio Tridentino non adver-
santia confirmarunt *ex certa scientia*, ut videre
est in Bullario Rodriguez & Cherubinorum :
Confirmatio autem *ex certa scientia* revalidat
Privilegia etiam revocata ab Antecessore, imò
habet vim novæ concessionis talis Privilegii : ut
præter alios latè videre est apud Suarez *de legi-
bus l. 8. c. 18. & 19.* Sed avertat DEUS, ne opus
sit uti tali Privilegio.

Potest etiam Episcopus cum ejusmodi irre-716
gulari ex abortu vel alio homicidio occulto, ut
in susceptis Ordinibus, etiam Sacerdotii, mini-
stret, dispensare per accidens in casu veræ ne-
cessitatis ministrandi, quando non est facilis re-
sursus ad Pontificem, uti docent *Sylvester, Hen-
riquez, Avila*, eosque laudans *Layman l. 3. tr. 3.
p. 3. c. 12. fine.* Ratio sumitur ex Epikeia, & ra-
tionabiliter præsumptâ voluntate Pontificis,
ita exigente suavi regimine Ecclesiæ, ne animæ
periclitentur : quemadmodum ob eandem ra-
tionem, communi Doctorum consensu Episco-
pus dispensat in voto continentiae perpetuæ ad
contrahendum matrimonium, quando urget
periculus

periculum incontinentiæ, nec patet facilis accessus Romam, licet illud votum (æquæ ac hæ irregularitas) sic reservatum summo Pontifici & in omnibus Privilegiis vel confessionibus dispensandi in votis excipi solet: quin eadem ratione Sanchez l. 2. de Matrim. disp. 40. mm. 7. benè probat, Episcopum dispensare posse in impedimento dirimente, ad contrahendum matrimonium in casu urgentis necessitatis, qui non patiatur recursum ad Pontificem. Notat tamen piè cautus Layman l. c. Episcopum tunc non simpliciter tollere irregularitatem, sed tantum ejus effectum suspensioni similem, ut nimirum interim celebrare liceat, dum culpa & defectus in occulto manent, & donec à Papa dispensatio impetrari commodè possit: sed certè alii Doctores non ita anxie loquuntur. Credo firmè Episcopum tunc, sicut in illo voto & impedimento dirimente occulto, ita & in hac irregularitate occultâ simpliciter dispensare posse pro foro conscientiæ absque remanente obligatione recurrendi ad Pontificem oblata commoditate occasione: atque in contingentia facti, & in casu nostro in celeberrimo Germaniæ Vicariatu practicari vidi.

717 Quid ergò agendum Sacerdoti v. g. qui procuravit abortum fœtus animati, aliudve occultum homicidium commisit; ideoque irregularitatis, & in nostro casu etiam excommunicationis subiacet, sed nisi Missam celebret, aliasve functiones Sacerdotales obeat, veniet in suspicionem

criminis cū gravissimo dispendio famæ, aut etiam vitæ periculo? Debet is omnem operam dare, ut quàm citissimè dispensatio à summo Pontifice, aut juxta modò dicta ab Episcopo impetretur: interim verò post peractam pœnitentiam, celebrare poterit, quoties necessitas postulabit ad vitandam infamiam, aliudve grave periculū, aut scandalum, juxta communem doctrinam & praxin in quâvis irregularitate vel censurâ. Rationem communem dat Navarrus *Man. c. 27. n. 239. Quia lex naturalis & divina, de defendendâ propriâ famâ* (multò magis propriâ vitâ, scandalo cavendo) *præstat legi humana de abstinendo à Sacro in irregularitate.*

Excommunicatio.

OMnis quocunque modo vel medio directè 718
procurans abortum fœtus animati, omnisque ad id scienter jussu, consilio, auxilio, favore, quomodolibet cooperans, effectu secuto, ipso facto incurrit excommunicationem latam à Sixto V. & à Greg. XIV. solâ reservatione pro foro conscientie sublatâ, liquidò in suo vigore relictam. Textus autem fulminator sic habet §. 7. *Omnes & singulos, cujuscunq; gradus, status, ordinis, vel conditionis existentes, tam laicos, quàm Clericos, seculares, & cujuscunq; Ordinis Regulares, nec non mulieres seculares, vel quocunque Ordinem professas, qui vel qua, vel ut principales, vel ut sociæ consueverint ad tale faciendum, opem, consilium, favorem,*
potige

potionem vel alia cuiuscunque generis me-
 dicamenta scienter dederint, ac etiam scriben-
 do litteras privatas vel apochas, vel aliis
 verbis aut signis iuverint, aut consulerint,
 ultra prædictas pœnas ipso facto nunc, præ-
 ter ex tunc excommunicamus, & pro excommu-
 nicatis declaramus. Haftenus textus: quilibet
 Pontifex non satis expressè comprehendat quia
 matres prægnantes potiones abortivas per se lo-
 mentes, aliòve medio sibi met abortû procura-
 tes, quin imò has excludere ex viverbi *Dederint*
 acutè videatur aliquibus apud Dianam *refo.*
 Attamen mihi indubitatum est, sub illa excom-
 municatione comprehendere Pontificè volu-
 omnes omninò principales abortum procura-
 tes, quas in illa Bullâ expresserat: atqui §. 2. *ma-*
 nifestè expressit: *Nec non prægnantes ipsas ma-*
lieres, quæ scienter præmissa fecerint: & §. 3.
ac mulieres ipsas, quæ eadem pocula sponte ac
scienter sumpserint: ergò etiam mætres sibi met
 abortû foetus animati procurantes prædicta ex-
 communicationi subiacere meritò docet com-
 nis sententia. *Filliucius, Bonacina, Dicastillus*
 eosque sequens *Diana ibid.* Excepto tamen casu
 quo fœmina metu gravi & cadente in constanti
 virum compelleretur sumere potionem aborti-
 vam: quando enim coacta sumit potionem, quæ
 sit secuturus abortus, non potest propriè
 ei procurare, hoc est, studiosè quærere abortum
 Idemque sentiendum puto de alio, simili me-
 tu gravi coacto, ad aliquo dictorum modorum

cooperandum abortui cauſando. Insuper nota per omnem modum illas vöculas *ſcienter* : & *ſecuro effectu*.

Ab hac excommunicatione incurrendâ , qui-719
buslibet prædictis modis procurantes vel co-
operantes ad abortum, excuſat omnis tam *iuris*,
quàm *facti* ignorantia , etiam culpabilis lata ,
crassa, ſupina , imò & affectata , modò cum in-
genti temeritate conjuncta non ſit. Nam Pon-
tífex in dictâ Conſtitutione iteratò adjecit parti-
culam *ſcienter* : atqui omnis etiam affectata
ignorantia excuſat à pœnâ impoſitâ *ſcienter* ali-
quid facienti, ut latè probat Sanchez l. 2. *Moral.*
c. 10. n. 38. & l. 9. de *Matrim. diſp.* 32. Non
enim poteſt dici ſcienter facere , qui facit ex
ignorantiâ qualibet etiam affectata. Dummodò
tamen abſit ingens temeritas , qualis adeſſet ,
quando quis vehementem habet ſuſpicionem
delicti prohibiti ; talis enim temeraria ignoran-
tia importaret latiffimam culpam & dolo æqui-
pararetur. Tandem à quomodolibet attentanti-
bus abortum non incurritur excommunicatione ,
niſi effectu ſecuro. Nam præterquàm , quòd
conatus ſolus ad crimen non puniatur , pœnâ or-
dinariâ , ut cum multis latè probat Julius Clarus
præſt. crim. q. 92. idque in cenſuris generaliter
admittatur ab omnibus ſpecialiter in noſtro ca-
ſu apertè ſignificant verba Conſtitutionis Sixti-
næ §. 1. ibi : *Ita ut re ipſa abortus indè ſecutus ſit.*
& ruruſus §. 7. ibi : *Ad tale facinus committen-*
dum opem , &c. conſtat autem regulariter verba

intelligenda esse cum effectu, quem significat. Adverte tamen rursus, tunc incurri sextum casum reservatum pro Religiosis à Clemente VIII. à procurante, seu auxilium vel consilium dante, etiam effectu non secuto. Sed nunquid etiam casus reservatus ab Episcopo? Affirmat non pauci sane tutius. Sed nisi alicubi ita exprimat, credo probabilissimè, quòd non. Nam reservatio absoluta criminis comprehendit actum externum cum effectu. Ita cum aliis Dianam *ibid. resol. II.*

720 Ab hac excommunicatione à Sixto V. fulminatâ, & extra mortis articulum, in quocunque eventu, Summo Pontifici reservatâ, ex Constitutione Gregorianâ modò absolvit & Episcopus, & omnis ab eo ad confessiones audiendas deputatus, atque *ad hos casus specialiter deputatus* Confessarius, sæcularis, Regularis pro foro conscientiae. Nam pro absolutione in foro externo obtinendâ, si res publicata eò, devenit etiamnum recurrendum esset ad Summum Pontificem, cui in eo foro reservata manet: Omnes liquent ex textu initio recitato. At quisnam censendus erit Confessarius *ad hos casus specialiter deputatus ab Episcopo*? Certè claris verbis Gregorii insistendo, is, qui in specie habet ab Episcopo facultatem absolvendi ab excommunicatione contractâ propter abortum procuratum, ut meritò intelligunt Doctores communiter. Bonacina tamen apud Dianam *ibid. resol. 15.* non improbabiler existimat, ejusmodi

putatum censendum esse etiam illum, qui habet facultatem ab Episcopo absolvendi ab omnibus casibus & censuris Episcopo ab homine vel jure reservatis, in quâ ampla facultate etiam hæc contineri videtur. Illa enim particula *specialiter* solum indicat, non posse quemquam absolvere virtute alicujus facultatis, nisi ea facultas ad hos etiam casus extendatur; facultas verò absolvendi ab omnibus casibus reservatis Episcopo, si distributive explicetur, procul dubio casum abortus specialiter comprehendit. *Sic ille.* Sed non videtur recedendum à claris verbis & intellectu communi Doctorum in re tam gravi: rectèque monet Diana: *Videant igitur Confessarii, quid agant?*

Prælati majores Regularium jurisdictionem 724 quasi Episcopalem obtinentes, Generales, & Provinciales, ab hac excommunicatione sine dubio, absolvere possunt suos subditos, atque ad absolvendum deputare suos Confessarios respectu suorum subditorum fortè ita delinquentium: at certè non respectu sæcularium laicorum, vel Clericorum: cum Pontifex expressè requirat hunc Confessarium deputatum esse per loci *Ordinarium*, qualis certè non est Provincialis v. g. Quidquid aliqui opinentur in oppositum. Possè tamen adhuc Confessarium privilegiatum absolutè absolvere ab ista excommunicatione vi generalis Privilegii absolvendi ab omni casu & censura Papæ extra Bullam Cœnæ reservatis (quemadmodum & virtute Jubilæi concessi cum facultate absolvendi à quibus-

cunque casibus, quilibet Confessarius appro-
tus potest) tutò sentiunt communiter Doctores.
Neque enim verosimile est mentem Pon-
tificis ab isto casu reservationem Papalem au-
rentis fuisse sub speciali illa Ordinarii depuratio-
ne requisitâ comprehendere etiam illos Confes-
sarios, quibus aliundè potestas sit in casibus re-
cto Papæ reservatos. Decreta & Declarationes
in contrarium, & novissimè duodecima pro-
positio inter prohibitas ab Alexandro VII. mani-
feste loquuntur de casibus Episcopo reservatis
homine, seu quos Ordinarii locorum sibi re-
servarunt, vel reservabunt in futurum, ut habet
Declaratio Sacræ Congregationis in Decretis
Clementis VIII. Non autem de casibus Episcopo
reservatis à Jure Communi (si quis tamen
les adhuc hodie sint in vigore) certè non de ca-
sibus per se Pontificiis potestati Ordinarii
à Papa vel jure permissis, nisi aliter exprime-
tur. At, inquires : nonne Episcopi sibi re-
servant homicidia, & sæpè in specie abortum ? Et
gò tunc ne absolves à casu vel peccato, nisi
cultatem ab ipsis habeas, vel tempore Jubilæi.
Adhuc tamen absolve ab excommunicatione
Censura enim non est casus, sed pœna casus, ut
Navarrus *Man. c. 27. n. 262.* à diversis auctori-
bus non sit illatio, ut in utroq; Jure notum. Tandem
laudo nostrum Laurentium Portellum V. abso-
lutus n. 5. ita concludentem. *Sed tamen ad hoc
propositum judico probabilius & securius pro-
pter specialem destinationem requisitam à Con-*

gorio XIV. quare suadeo tibi privilegiate Confessorie, si tibi facilis sit recursus ad Ordinarium, nec apud ipsum timeas suspensiones vel conjecturas faciles de tuo misero poenitente, aut forte aliis innocentibus, in re tam gravi viam eas securissimam.

Pœna reliqua.

EX Constitutione Sixti V. quoad hoc nihil⁷²² immutatâ per Gregorium XIV. procurantes abortum effectu secuto, si Clerici sint, duas adhuc incurrunt pœnas nostrum forum concernentes, privationis, & inhabilitatis: textus §.3. sic habet. *Eos autem, qui Clerici fuerint, omni privilegio Clericali, officiis, dignitatibus, & beneficiis Ecclesiasticis, quæ sic vacatura nostra & Sedis Apostolica dispositione perpetuò reservamus, ipso facto privamus & in futuro inhabiles ad ea suscipienda decernimus, &c.* Utramque hanc pœnam patrato scelere, in foro conscientie incurri ipso facto ante omnem aliam Judicis sententiam, propter textum ipso facto privamus, & inhabiles decernimus, affirmant ferè cõmunius scribentes, etiam Portellus noster V. *Abortus n. 8.* Adeo ut Clericus procurans vel consulens abortum, effectu secuto, ipso facto privatus sit officio & beneficio Ecclesiastico, illudque mox in conscientia, cessante scandalo, vel proprii criminis divulgandi periculo, relinquere vel resignare teneatur, nec aliud admittere possit: aut certè dispositionem vel rehabilitationem, quam pri-

num omni diligentia procurare. Durum latius
& omnino verum credo; quando casus esset no-
torius: tunc enim cessaret titulus coloratus
privationis & inhabilitatis notorietatem. At vo-
ro si casus maneat occultus (ut nos semper suppo-
nimus) probabilissimum judico, neutram penam
incurri ante iudicis declaratoriam sententiam.

Non Privationis: quia hæc pœna exigitur
hominis positivum ad sui executionem: nam
autem tenetur esse reus & vindex: ergo requi-
tur sententia declaratoria etiam in foro con-
scientiæ, antequam quis obligetur imponere
pœnam à Jure statutam. Nec *inhabilitatis*: hæc
enim licet sit pœna purè privativa non requiritur
actum hominis, tamen immediatè apponitur
cum præfatâ pœnâ privationis non obligante
conscientiâ ante declarationem Iudicis, ideoque
huius qualitatem participans, neque illa obli-
gabit. Secus esset, si inhabilitatis pœna pœne-
retur per se, aut cum pœnâ purè privativâ, cen-
surâ, irregularitate, &c. Ita cum aliis Filiucius
tractatione 34. num. 79. Mitius adhuc sentit
Lessius & Sanchez apud Dianam *ibid. resol. 19.*
Tandem illa privatione vel inhabilitate deficiente
contractâ, quis dispensabit vel rehabilitabit.
Certè Episcopus: quemadmodum & Prælati
Regularis suos subditos in ordine ad Officia Or-
dinis Regularia. Nam licet Sixtus V. sibi &
Sedi Apostolicæ reservaverit irregularitatem &
excommunicationem, non tamen reservavit in-
ha-

habilitatem ibi positam. Et hactenus de pœnis Sixtinis pro nostro foro utique satis.

Denique etiam Jure communi Canonico cau-723
 santibus abortum gravissimæ decernuntur pœ-
 næ. Antiquissimum Concilium Illerdense *can. 2.*
 sic statuit. *His, qui abortivum faciunt, vel na-*
tos suos extinguunt, post septem annorum cur-
ricula, Communio tribuatur, &c. Et Synodus
 6. Generalis constant. *can. 9. Qui pharmaca*
abortum facientia procurant, vel venena su-
scipiunt perimentia partus, pœnâ occisoris
accusentur. Hinc Stephan. P. c. *consulisti. 2. q. 5.*
Si ille, qui conceptum in utero per abortum
deleverit, homicida est, quâto magis, qui unius
saltem diei puerulum peremerit, homicidam
se esse excusare nequibit? Cæterum ne credas
Farinacio, Peregrino & aliis quibusdam asse-
rentibus, eos, qui abortû foetus animati procurâ-
runt, ipso jure amittere jus sacri asyli, & imunita-
tis Ecclesiæ, si ad eam confugerint; nullum enim
tale extat jus. Verum quidem est, ex Constituti-
 one Gregorii XIV. 7. incip. *Cum alias nonnulli*
 1591. homicidium proditoriû perpetrantes eo
 refugio privari; & secundum aliquorum intelle-
 ctum etiam ab Innocentio IV. c. 1. *Pro humani.*
de homicidio in 6. At certè procuratio abortûs
 animati homicidium proditorium propriè dici
 nullo modo potest. Nunquid enim foetum in
 utero extinguens, ex insidiis & per industriam
 circumventum privavit facultate sui defenden-
 di misellulum animulum, qui sui defendendi po-

tens fuit nunquam? sic certè de homicidio proditorio accusabis etiam Herodem occidente pueros in Bethleém. Quin imò homicidium proditorium strictè in rigore, in materia odiosa, & in ordine ad pœnas Juris non dici illud, quod fit per insidias vel veneno simpliciter, nisi quis sub prætectu & simulatione amicitiæ deceptum occidat, illustri exemplo Joab in libro *Regum* plurimis allegatis, latè & optime probat. Doctissimus in Jure & Tribunalibus Ecclesiasticis versatissimus, Reverendissimus Dominus Alexander Sperellus *Decis. Fori Ecclesiastici* decis. 23. per totum.

SECTIO III.

Abortus idem moraliter causatus.

SUMMARIUM.

724. Omnis etiam moraliter influens vel causans abortum contrahit pœnas statutas. Ut
 725. I Mandans 726. nisi mandatum ante factum revocaverit.
 728. II. Consulens. 729. probabiliter etiam satisfactione.
 730. Sed equè probabile est, facta sufficiente revocatione non incurrere.
 732. III. Conscientiens, approbans, ratum habens seu nomine fieri.
 733. Secus, si non fiat ejus nomine, vel intuitu;
 734. Aut si quis abortum in sui gratiam jam factum, propterea solum approbat, ratum habet, vel remunerat.
 735. IV. Permissus, non impedire, non incurrit pœnas.
 737. Etiam obligatus impedire ex justitia.
 724. **O**mnis etiam moraliter, jussu, consilio, con-